

Две нови произведения на Стефан Драгостинов

По случай 75-годишнината му

Ангелина Петрова

От ляво надясно: проф. Милена Моллова, проф. Стефан Драгостинов и Симеон Пиронков-син

В годината на своя 75-годишен юбилей Стефан Драгостинов ни зарадва с две нови свои произведения – „Concerto Grande per Trombone and Orchestra“ и „Плачът на Христос“ за струнен оркестър и чембало. И в двете се разкрива специфичният музикален свят на Драгостинов: музикално-звукови лабиринти от цветове, времена и ритмики, от образи и „отворено звуково въздействие“, едно пътешествие в две столетия – миналото и настоящото.

„Concerto Grande per Trombone and orchestra“ е опус-синтез, опус-обглеждане, в който откриваме и тишините, и политемповите пулсации, и „кристалите“ и техните отсенки, измерени и лабиринтични... Преливането на тонално и нетонално, на съизмерено и квазиалеаторно, на микрополифонично и на „накъсана“ оркестрова фактура – всичко това е част от тази пиеса. Елементите на фолклорното вращават в сложната и непогражаемо цветна, непрестанно вибрираща

и изменяща се материя.

Първата част, наречена „макам“, е звуково-стилов диалог – сблъскват се барабанчето и тромбонът, макамът и хроматично-кълъстерните материи. Авторът споделя: „Освен мелодия, „макам“ е огромна територия на култури, простираща се от Западна Африка и Югозападна Азия чак до границата на великия коралов риф пред Австралия. В това понятие виждам най-вече единност на културни слоеве, които, взаимно оплождайки се и смесвайки се с християнски и източноазиатски култури във времето, крият древни тайни в своята многоликост“. Така тази част е пронизана от роговски мелодии-възгласи, от хроматично-наслаждаващи се материи, от ритми и паузи – прозрачността и преливането на значенията има важен смисъл в нея...

Във втората част настъпват много и различни промени: сякаш лабиринтично се припокриват, по думите на самия композитор, „всички необикновени стилообразы от XX век“. В нея има многоцветни и великолепно изграждания. Стефан Драгостинов възражда някак като „стожер“ на цялата конструкция политемпов епизод за ударни: той сблъсква неравноделни размери, очертава контролирано-неравноделните пластове и стои в центъра на творбата.

Финалът сякаш представлява „фокус на камерата“ към по-яркото и директно въздействие: тук и мелодическите сигнали, и метроритмичните стрети, и звуково-алеаторните и хроматични натрупвания, измествани вихрено с „тонални епизоди“, водят убедително. С това Стефан Драгостинов ни напомня, че XX и XXI век са тези на медийно-разчитаемия, директен образ, озвучен във формулите на солиращия инструмент и от ритмиката.

„Плачът на Христос“ за струнен оркестър и чембало според автора е по-скоро „тонална музика“, като, разбира се, се има предвид цялата условност на „тоналното“ при Драгостинов, което е звуков пласт и аура. Пиесата носи полъха на посттоналната аура, на играта с тонове и интервали, в които щрайхът и чембалото непрестанно редуват струнните тембри. Верен на себе си, Стефан Драгостинов изгражда среден дял, в който прозвучават някои образи-символи като отглас от големите полифонични традиции. Сред символните елементи е мелодията „ми-ла-си-ми“, последвана от дванадесеттонова редица, в която са вградени символите BACH, SDRAG (с тонове), допълнени до 12. Говорейки за

„нова простота“, авторът се вглежда в медитативността на тоновото пространство и неговата символика. Пиесата завършва с просветлена фигура-жест: e-h-h-gis, по неговите думи като „кръстен знак“, но и с просветлеността на тризвучието... „Плачът на Христос“ е сред ярките визии на Драгостинов, които търсят фокуса на постмодерното директно въздействие върху слушателя.¹

---

¹ Двете произведения са представени премиерно на 17 ноември на концерт на Симфоничния оркестър на БНР под диригентството на Симеон Пиронков-син, в който са включени в една програма заедно със Симфония № 91 от Хайдн и Симфония за духови инструменти от Стравински.